

MODULE 05: ANALYSEREN EN BEGRIJPEN

M▲PChipp

SUPPORTED BY THE RIGHTS, EQUALITY
AND CITIZENSHIP (REC) PROGRAMME
OF THE EUROPEAN UNION

WAAROM IS ANALYSE BELANGRIJK?

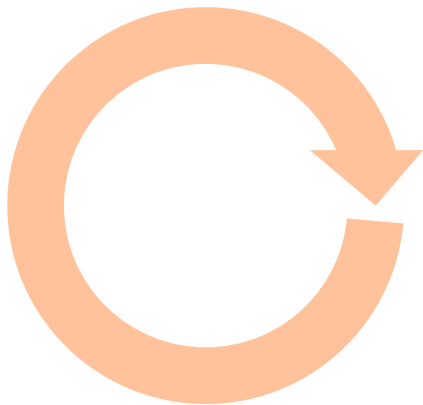
Professionals in jeugdbescherming hebben vaak te maken met:

- ▶ Dubbelzinnige informatie
- ▶ Complexe casussen die op het randje zijn van ingrijpende (dwang)maatregelen
- ▶ ...

Het verzamelen en ordenen van informatie is noodzakelijk maar niet genoeg om de situatie van het kind te begrijpen. **Daarvoor is een holistische analyse vereist.**

ZEVEN FASES IN ASSESSMENT, ANALYSE EN HET PLANNEN VAN INTERVENTIES

vgl. Bentovim, Cox, Bingley Miller, Pizzey & Tapp (2014)

- ▶ Fase 1: eerste signalering en verwijzing
- ▶ Fase 2: informatieverzameling
- ▶ Fase 3: ordenen van de beschikbare informatie
- ▶ **Fase 4: analyse van patronen van beschadiging en bescherming**
- ▶ Fase 5: voorspellen van de waarschijnlijke uitkomst voor het kind
- ▶ Fase 6: ontwikkeling van een interventieplan
- ▶ Fase 7: bepalen van resultaten en uitkomstmaten

ANALYSE VAN PATRONEN VAN BESCHADIGING EN BESCHERMING

volgens Bentovim et al. (2014)

- ▶ De analyse is gericht op het **identificeren van factoren en processen die de gezondheid en ontwikkeling van het kind beïnvloeden** en het bepalen van de impact die ze hebben. Let op:
  - ▶ **Centraal staat of de gezondheid en ontwikkeling van het kind worden bedreigd** (of dat de kans daarop bestaat).
  - ▶ Problemen in opvoedingscapaciteit en/of in het bredere gezin en omgeving **kunnen al dan niet** bedreigingen vormen voor de gezondheid en ontwikkeling van het kind.
- ▶ Analyseren betekent **hypotheses ontwikkelen** over de mate waarin Gezins- en omgevingsfactoren, Opvoedingscapaciteiten en Ontwikkelingsbehoeften van het kind op elkaar inwerken en **controleren of er voldoende basis is** voor het bevestigen of verwerpen van die hypothesen.

CENTRALE VRAGEN BIJ DE ANALYSE VAN PATRONEN VAN BEDREIGING EN BESCHERMING

Zoeken naar patronen van **Bedreiging**

- ▶ Wat zijn de **bedreigingen voor de ontwikkeling en gezondheid van het kind?**
- ▶ Hoe zijn die tot stand gekomen?

Patronen van **Bescherming**

- ▶ Wat zijn de **sterke punten in de ontwikkeling en gezondheid van het kind?**
- ▶ Waarom zijn die ontstaan?

Chronologie: Onderscheid maken tussen

- ▶ Wat gebeurtenissen **in het verleden** heeft veroorzaakt en
  - ▶ Wat er toe leidt dat gebeurtenissen **in het heden** blijven doorgaan, helpt voorspellen
    - ▶ Wat er waarschijnlijk **in de toekomst** gaat gebeuren als er niets verandert.

WAT ZIJN FACTOREN EN PROCESSEN?

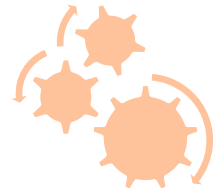
Factoren: sterke en zwakke punten in elke dimensie van de assessment framework driehoek waarvoor bewijs bestaat, bijvoorbeeld

- ▶ verwaarloosd uiterlijk van het kind;
- ▶ ongeorganiseerde en rommelige verzorging door ouders;
- ▶ slecht onderhouden woning;
- ▶ mate waarin het kind makkelijk vrienden maakt;
- ▶ ouders die er voor zorgen dat het kind in contact blijft met andere familieleden.

Processen: de relatie tussen factoren, bijvoorbeeld

- ▶ de ongeorganiseerde zorg van ouders voor het kind vormt een bedreiging voor de gezondheid van het kind;
- ▶ de stimulans van ouders en hun meedoen met het spelen van het kind ondersteunt de cognitieve ontwikkeling van het kind

Alle **processen samen vormen een patroon** van invloeden.

LINEAIRE EN CIRCULAIRE PROCESSEN

Individuele factoren kunnen op verschillende manieren met andere factoren in verbinding staan:

Lineaire processen: individuele factoren beïnvloeden andere factoren maar niet omgekeerd, bijvoorbeeld

- ▶ De ongeorganiseerde en rommelige verzorging door ouders
  - ▶ Beïnvloedt de sociale representatie van het kind
  - ▶ Resultierend in een verwaarloosde verschijning.

Circulaire processen: wederkerige effecten tussen factoren, bijvoorbeeld

- ▶ Tante geeft emotionele steun aan haar nichtje in stressvolle situaties
  - ▼ Wat haar helpt om positieve emotie-regulatievaardigheden te ontwikkelen
- ◀ Die tante er toe bewegen om nog meer betrokken te raken.

RICHT JE OP DE EFFECTEN MET DE MEESTE IMPACT

De stap die volgt op het identificeren van factoren en processen:

Bepaal de **impact op gezondheid en ontwikkeling van het kind**.

Essentieel voor het plannen van interventies want deze moeten gericht zijn op:

- ▶ Kwetsbare of risico-gebieden waarop actie nodig is
- ▶ Sterke kanten waar mogelijk op gebouwd kan worden.

2

Belangrijke vragen die helpen om zicht te krijgen op de meest krachtige factoren en processen:

ERNST VAN HET PROBLEEM

&

OMVANG VAN DE STERKE KANTEN

- ▶ Welke factoren en processen lijken **het meest bedreigend te zijn voor de gezondheid en de ontwikkeling van het kind?**

- ▶ Welke factoren en processen lijken **de gezondheid en ontwikkeling van het kind het meest te beschermen?**

?

HOE BEPAAL JE DE IMPACT?

vgl. Angold et al. (1995)

Een factor kan significant lijken maar de impact ervan op de gezondheid en ontwikkeling van het kind kan gering zijn (bijvoorbeeld armoede)

6 kenmerken van factoren en processen om naar te kijken:

1. Indringend
2. verstrekkend
3. veranderbaar
4. frequentie
5. duur
6. ongewoon

3

ASPECTEN OM REKENING MEE TE HOUDEN ...

1. **Indringendheid**: de mate waarin een gedraging, emotie, ervaring, omgevingsfactor e.d. de ontwikkelingsbehoefte van een kind of gezinsactiviteit bevordert of in de weg staat.
  - ▶ Hoe meer een factor of proces in de weg staat, hoe groter de impact.
2. **Verstrekkendheid**: de reikwijdte van het effect op mensen, situaties en activiteiten van een kracht of een belemmering.
  - ▶ Hoe groter het aantal aspecten dat wordt beïnvloed, hoe groter de impact.
3. **Veranderbaarheid**: de mate waarin andere activiteiten, ervaringen of situaties een factor of proces wijzigen of veranderen.
  - ▶ Hoe minder veranderbaar een factor of proces, hoe groter de impact.

...EN NOG 3

4. **Frequentie**: de mate waarin gedragingen, ervaringen en gebeurtenissen plaatsvinden.
  - ▶ Hoe frequenter een factor of proces, hoe groter de impact.

5. **Duur**: de periode waarin een kracht of probleem al bestaat.
  - ▶ Hoe langer de duur van een factor of proces, hoe groter de impact.

6. **Ongebruikelijkheid**: de mate waarin een factor of proces uitzonderlijk is. Ongewone gedragingen, emoties, ervaringen e.d. kunnen op zich worden gezien als belangrijke factoren, ongeacht hun andere kenmerken.
  - ▶ Hoe ongebruikelijker een factor of proces, hoe groter de impact.

SYNTHESE VAN DE ANALYSE

vgl. Bentovim, Cox, Bingley Miller & Pizzey (2009)

Bij het onderzoeken van de ernst van het probleem waarvoor hulp nodig is, is het meestal zo dat:

- ▶ hoe **meer gebieden en dimensies** problemen vertonen,
- ▶ hoe **frequenter** die problemen zich voordoen,
- ▶ hoe **langer** ze al bestaan,
- ▶ hoe **minder veranderbaar** ze zijn en
- ▶ hoe **meer ze ingrijpen** in de gezondheid en ontwikkeling van het kind,
- ▶ hoe **groter de ernst** van het patroon van beschadiging.

UITSTAPJE: DENKFOUTEN

Denkfouten: de neiging om op een bepaalde manier te denken die kan leiden tot systematische afwijking van rationale beoordeling en besluitvorming.

De volgende denkfouten zijn relevant bij het analyseren van informatie rond beschermingszaken:

- ▶ *Beschikbaarheidsheuristiek*
- ▶ *Voorkeur voor bevestiging*
- ▶ *Effect van gedeelde informatie*

Het is onmogelijk om deze denkfouten helemaal te vermijden, maar ...

BESCHIKBAARHEIDSHEURISTIEK

Beschikbaarheidsheuristiek: de neiging tot overwaardering van de waarschijnlijkheid van gebeurtenissen met grotere “beschikbaarheid” in het geheugen, die kunnen worden beïnvloed door

- ▶ hoe recent de herinneringen zijn of
- ▶ hoe ongebruikelijk of emotioneel geladen ze zijn.

Probleem: wat het gemakkelijkst te herinneren is, hoeft niet per se typerend te zijn voor het algemene beeld, en kan tot verkeerde conclusies leiden. Bijvoorbeeld:

- ▶ *Als er recent een kind is overleden na mishandeling, komt dit ‘worst-case scenario’ makkelijker op bij professionals. Als gevolg daarvan zijn ze eerder geneigd om maatregelen te laten nemen in volgende gevallen.*
- ▶ **Hoe om te gaan met de invloed van beschikbaarheidsheuristiek?**
  - ▶ Betrek andere professionals bij het analyseren van de informatie
  - ▶ Gebruik gestructureerde vormen van assessment en analyse (zoals de Assessment Framework driehoek).

Nog meer

VOORKEUR VOOR BEVESTIGING

Voorkeur voor bevestiging: de neiging om te zoeken naar, te interpreteren, te focussen op of informatie op te roepen op een manier die iemand's vooronderstellingen bevestigt, en zo in verhouding minder aandacht te geven aan alternatieve mogelijkheden

Probleem: mensen genereren vanzelfsprekend verklaringen voor wat ze observeren (impliciet en expliciet), waardoor foute beoordelingen ontstaan omdat tegenstrijdige informatie wordt genegeerd. Bijvoorbeeld:

- ▶ *Een professional “omarmt” de hypothese dat een kind is verwaarloosd en ziet daardoor niet meer dat de ouders wel de juiste medische zorg aanbieden ondanks dat ze geen oog hebben voor de lichamelijke behoeften van het kind.*
- ▶ **Hoe zijn overduidelijke foute beoordelingen te voorkomen?** Stelselmatig een casus ook van een andere kant bekijken.
  - ▶ Opzettelijk zoeken naar feiten die de eigen beoordeling tegenspreken.
  - ▶ Altijd meerdere hypothesen voor dezelfde casus formuleren.
  - ▶ Meerdere professionals betrekken bij het verzamelen en analyseren van de informatie.

Nog meer ?

GEDEELDE INFORMATIE EFFECT

Gedeelde informatie effect: de neiging van leden van een groep om

- ▶ meer tijd en energie te besteden aan de discussie over informatie die bij alle groepsleden al bekend is (d.w.z. gedeelde informatie), en
- ▶ minder tijd en energie te besteden aan de discussie over informatie die slechts bij enkele groepsleden bekend is (d.w.z. ongedeelde informatie).

Probleem: Schadelijke gevolgen door slechte besluitvorming kunnen ontstaan wanneer professionals bij de bespreking van casussen niet kunnen beschikken over ongedeelde informatie. Bijvoorbeeld:

- ▶ *Een professional deelt haar observatie niet dat de ouders goed contact hebben met de burens nadat ze eenmaal zijn gekenmerkt als op verschillende terreinen tekortschietend.*
- ▶ **Hoe voorkom je dat de groep zich richt op het bespreken van gedeelde informatie?**
  - ▶ Meer tijd besteden aan de bespreking van collectieve besluiten.
  - ▶ Diversiteit van meningen in de groep vergroten.
  - ▶ Discussie structureren en nieuwe onderwerpen introduceren om te voorkomen dat eerder besproken onderwerpen weer terugkeren.

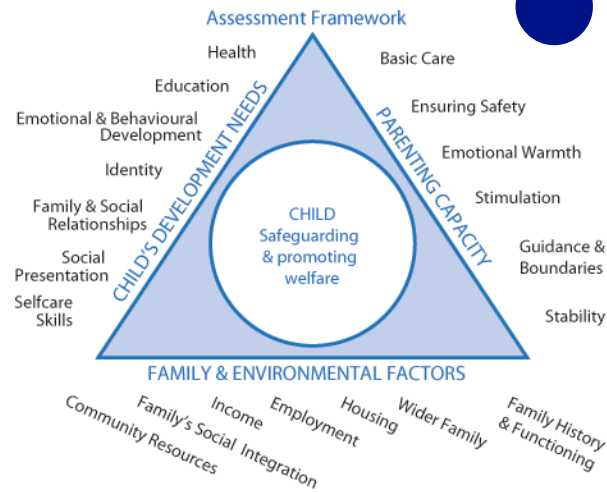
Nog meer ?

OEFENING: ANALYSEER PATRONEN VAN BEDREIGING EN BESCHERMING AAN DE HAND VAN VAN EEN CASUS

M▲PChipp

OEFENING: ANALYSEER EEN CASUS

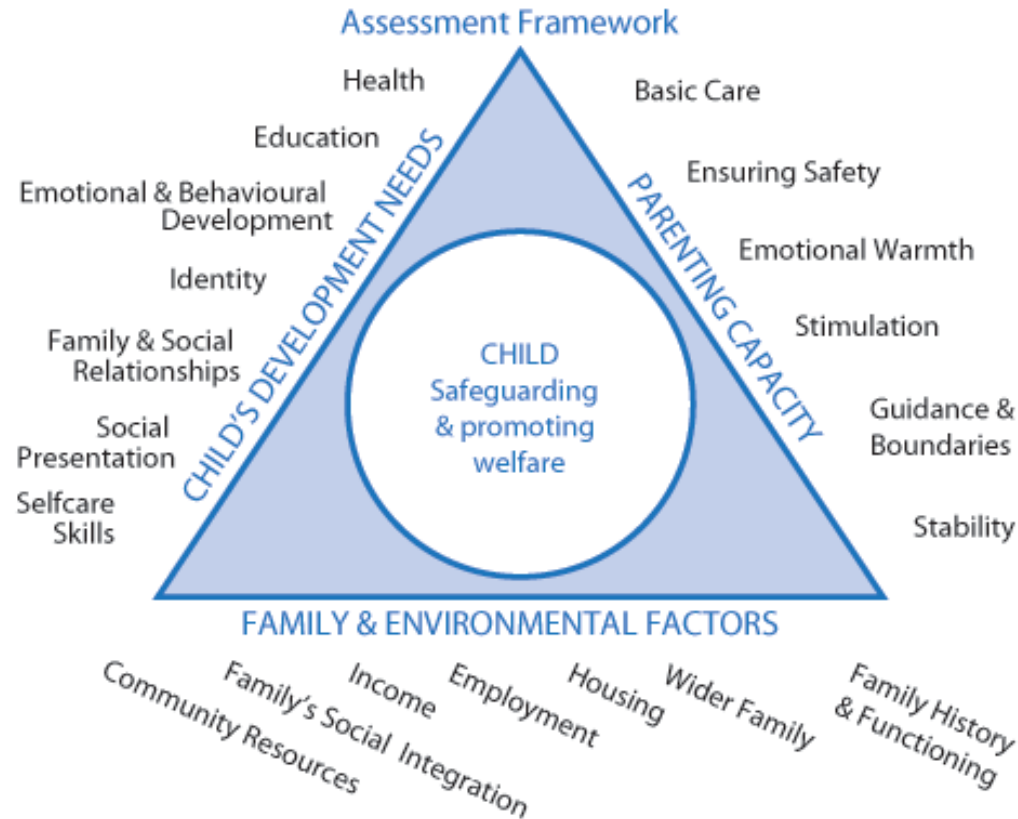
Deze oefening is erop gericht om het gebruik van de Assessment Framework driehoek te oefenen bij de analyse van de verzamelde en geordende informatie.

- ▶ **Vorm kleine groepjes** van drie mensen en kijk naar de ingevulde Assessment Framework driehoek.
- ▶ **Draag hypothesen aan** over de wijze waarop gezins- en omgevingsfactoren, opvoedingscapaciteit en ontwikkelingsbehoefte van het kind elkaar beïnvloeden en **controleer of er al dan niet ondersteunend bewijs voor is**.
- ▶ Welke factoren en processen zijn het **meest bedreigend** en het **meest beschermend**? Kijk naar patronen van bescherming en bedreiging die zijn geïdentificeerd op hun impact op de gezondheid en ontwikkeling van het kind.

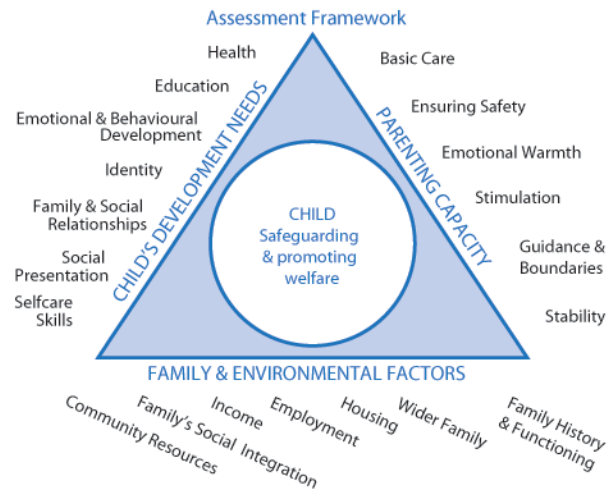
ASSESSMENT FRAMEWORK

BRENG HET PROCES IN KAART

Department of Health et al. (2000)

DISCUSSIE: REFLECTEER OP HET BELANG VAN INFORMATIE- ANALYSEREN VAN INFORMATIE

REFLECTIE OP ROLLEN EN HOUDINGEN

Neem **10 minuten** de tijd om **na te denken over de eerdere aanpak van het analyseren en begrijpen** van de informatie die beschikbaar is in kinderbeschermingsprocedures. Concentreer je hierbij op de volgende vragen:

- ▶ **Wat kun je als professional bijdragen** aan de stap van het analyseren van de informatie die beschikbaar komt in het proces van het beschermen van kinderen?
- ▶ **Wat heb je geleerd over de rol van andere disciplines** bij het analyseren van de informatie die beschikbaar is in jeugdbeschermingsprocedures, en hoe beïnvloedt dit jouw houding m.b.t. deze fase van het beschermen van kinderen? Zijn er zaken in de rol van andere disciplines m.b.t. de analyse van informatie waar je je aan ergert?

TERUGBLIK OP HET GELEERDE

- ▶ Verrassingen
- ▶ Inzichten
- ▶ Tevredenheid
- ▶ Ontevredenheid
- ▶ Ontdekkingen

MET DANK AAN

Veel **dank aan Child and Family Training** (VK)
voor het beschikbaar stellen van hun
uitzonderlijke expertise en materialen aan
MAPCHIPP!

▶ www.childandfamilytraining.org.uk

child
and
family
training

REFERENTIES EN BRONNEN

REFERENTIES

- ▶ Angold, A., Prendergast, M., Cox, A., Harrington, R., Simonoff, I. & Rutter, M. (1995). The Child and Adolescent Psychiatric Assessment (CAPA). *Psychological Medicine*, 25, 739-753.
- ▶ Bentovim A., Cox A., Bingley Miller L. & Pizzey S. (2009). *Safeguarding Children Living with Trauma and Family Violence: A Guide to Evidence-Based Assessment, Analysis and Planning Interventions*. London: Jessica Kingsley.
- ▶ Caldwell, B.M. & Bradley, R.H. (2003). *HOME Inventory: Administration Manual Comprehensive Edition*. Little Rock, AR: University of Arkansas for Medical Sciences.
- ▶ Cox, A. & Bentovim, A. (2000). *The Family Pack of Questionnaires and Scales*. London: The Stationery Office.
- ▶ Cox, A., Pizzey, S. & Walker, S. (2009). *The HOME Inventory: A Guide for Practitioners – The UK Approach*. York: Child and Family Training.
- ▶ Department of Health, Department for Education and Employment & Home Office (2000). *Framework for the Assessment of Children in Need and their Families*. London: The Stationery Office
- ▶ Pizzey S., Bentovim A., Cox A., Bingley Miller L. & Tapp S. (2015). *The Safeguarding Children Assessment and Analysis Framework*. York: Child and Family Training.

AANVULLENDE MIDDELEN

- ▶ Zie de **toolbox** die online beschikbaar is: www.mapchipp.com
- ▶ Kelly, L. & Meysen, T. (2016). *Transnational Foundations for Ethical Practice in Interventions Against Violence Against Women and Child Abuse*. London: CEINAV. (vertalingen beschikbaar in Duits, Portugees en Sloveens)
- ▶ Zijn er **materialen die naar jouw idee bijzonder bruikbaar zouden zijn** voor professionals in jeugdbescherming bij het plannen van interventies? **Laat het ons weten** (mail naar mapchipp@dijuf.de)!